

冰心 “小桔灯”

这是十几年以前的事了。在一个春节前一天的下午，我到重庆郊外去看一位朋友。她住在那个乡村的乡公所楼上。走上一段阴暗的仄仄的楼梯，进到一间有一张方桌和几张竹凳、墙上装着一架电话的屋子，再进去就是我的朋友的房间，和外间只隔一幅布帘。她不在家，窗前桌上留着一张条子，说是她临时有事出去，叫我等着她。

我在她桌前坐下，随手拿起一张报纸来看，忽然听见外屋板门吱地一声开了，过了一会儿，又听见有人在挪动那竹凳子。我掀开帘子，看见一个小姑娘，只有八九岁光景，瘦瘦的苍白的脸，冻得发紫的嘴唇，头发很短，穿一身很破旧的衣裤，光脚穿一双草鞋，正在登上竹凳想去摘墙上的听话器，看见我似乎吃了一惊，把手缩了回来。我问她：“你要打电话吗？”她一面爬下竹凳，一面点头说：“我要 XX 医院，找胡大夫，我妈妈刚才吐了许多血！”我问：“你知道 XX 医院的电话号码吗？”她摇了摇头说：“我正想问电话局……”我赶紧从机旁的电话本子里找到医院的号码，就又问她：“找到了大夫，我请他到谁家去呢？”她说：“你只要说王春林家里病了，他就会来的。”我把电话打通了，她感激地谢了我，回头就走。我拉住她问：“你的家远吗？”她指着窗外说：“就在山窝那棵大黄果树下面，一下子就走到。”说着就噎、噎、噎地下楼去了。

我又回到里屋去，把报纸前前后后都看完了，又拿起一本《唐诗三百首》来，看了一半，天色越发阴沉了，我的朋友还不回来。我无聊地站了起来，望着窗外浓雾里迷茫的山景，看到那棵黄果树下面的小屋，忽然想去探望那个小姑娘和她生病的妈妈。我下楼在门口买了几个大红橘子，塞在手提袋里，顺着歪斜不平的石板路，走到那小屋的门口。

我轻轻地叩着板门，刚才那个小姑娘出来开了门，抬头看了我，先愣了一下，后来就微笑了，招手叫我进去。这屋子很小很黑，靠墙的板铺上，她的妈妈闭着眼平躺着，大约是睡着了，被头上有斑斑的血痕，她的脸向里侧着，只看见她脸上的乱发，和脑后的一个大髻。门边一个小炭炉，上面放着一个小沙锅，微微地冒着热气。这小姑娘把炉前的小凳子让我坐了，她自己就蹲在我旁边。不住地打量我。我轻轻地问：“大夫来过了吗？”她说：“来过了，给妈妈打了一针……她现在很好。”她又像安慰我似的说：“你放心，大夫明早还要来的。”我问：“她吃过东西吗？这锅里是什么？”她笑说：“红薯稀饭——我们的年夜饭。”我想起了我带来的橘子，就拿出来放在床边的小矮桌上。她没有做声，只伸手拿过一个最大的橘子来，用小刀削去上面的一段皮，又用两只手把底下的一大半轻轻地探捏着。我低声问：“你家还有什么人？”她说：“现在没有什么人，

我爸爸到外面去了……”她没有说下去，只慢慢地从橘皮里掏出一瓢一瓢的橘瓣来，放在她妈妈的枕头边。炉火的微光，渐渐地暗了下去，外面变黑了。我站起来要走，她拉住我，一面极其敏捷地拿过穿着麻线的大针，把那小橘碗四周相对地穿起来，像一个小筐似的，用一根小竹棍挑着，又从窗台上拿了一段短短的蜡头，放在里面点起来，递给我说：“天黑了，路滑，这盏小橘灯照你上山吧！”

我赞赏地接过，谢了她，她送我出到门外，我不知道说什么好，她又像安慰我似的说：“不久，我爸爸一定会回来的。那时我妈妈就会好了。”她用小手在面前画一个圆圈，最后按到我的手上：“我们大家也都好了！”显然地，这“大家”也包括我在内。我提着这灵巧的小橘灯，慢慢地在黑暗潮湿的山路上走着。这朦胧的橘红的光，实在照不了多远，但这小姑娘的镇定、勇敢、乐观的精神鼓舞了我，我似乎觉得眼前有无限光明！我的朋友已经回来了，看见我提着小橘灯，便问我从哪里来。我说：“从……从王春林家来。”她惊异地说：“王春林，那个木匠，你怎么认得他？去年山下医学院里，有几个学生，被当做共产党抓走了，以后王春林也失踪了，据说他常替那些学生送信……”当夜，我就离开那山村，再也没有听见那小姑娘和她母亲的消息。

但是从那时起，每逢春节，我就想起那盏小橘灯。十二年过去了，那小姑娘的爸爸一定早回来了。她妈妈也一定好了吧？因为我们“大家”都“好”了！

Bing Xin ‘Küçük Mandalina Feneri’

Bu, on küsur yıl öncesine dayanan bir hikayedir.

Bir Bahar Bayramının arifesi, öğleden sonra, Chong Qing şehri yakınlarında bir banliyöye arkadaşımı görmeye gittim. Arkadaşım şehre bağlı bir kasabada, bir binanın üst katında oturuyordu. Karanlık, soğuk ve daracık basamaklardan yukarı tırmanıldığında, içerisinde bir masa, bambudan yapılmış bir kaç tabure ve duvara monte edilmiş bir telefon kabininin bulunduğu bir yere; oradan biraz daha içeri doğru yürüyünce de, dışarıdan sadece kumaş bir perdeyle ayrılmış olan arkadaşımın odasına girdim. Evde yoktu. Pencerenin önündeki masanın üzerine hesapta olmayan bir işinin çıktığını bildiren ve benden beklememi isteyen bir not bırakmıştı.

Masanın önünde bir yere oturmuş, elime geçirdiğim bir gazeteyi okuyordum ki, aniden dış kapının gıcırdayarak açıldığını duydum. Çok geçmeden birinin bambu tabureyi yerinden oynattığı duyuldu. Kapıdaki perdeyi hafifçe aralayınca, sekiz dokuz yaşlarında, zayıf, soluk benizli, soğuktan mora dönmüş dudakları, kısacık saçları,

yıpranmış eski püskü elbiseleri ve çıplak ayaklarına geçirdiği bir çift hasır ayakkabısıyla küçük bir kız görüldü. Bu küçük kız tam da bambu taburenin üzerine çıkmış telefon ahizesine ulaşmaya çalışırken beni görünce, telaşla elini ahizeden çekti. Ona, ‘Telefon mu edeceksin?’ diye sordum. Bir yandan tabureden aşağı inmeye çalışan küçük kız, diğer yandan soruma kafasıyla onay vererek: ‘Filanca hastanede doktor Hu’yu arayacağım. Annem biraz önce kan kustu da!’ diye cevap verdi. ‘Filanca hastanenin telefon numarasını biliyor musun?’ diye sorunca, soruma hayır dercesine kafasını sallayan küçük kız: ‘Ben de tam postaneye soracaktım...’dedi. Vakit kaybetmeden telefonun yanındaki rehberden hastanenin numarasını buldum ve: ‘Doktora ulaştım, peki ondan nereye gelmesini isteyeceğim?’ diye sordum. Küçük kız: ‘Sen ona sadece ‘Wang Chun Lin’in evinde hasta var’ de, O hemen gelir’ diye cevap verdi.

Telefonla doktora ulaştınca küçük kız da minnetle bana teşekkür etti, arkasını dönmüş gidiyordu ki ben onu durdurup: ‘Evin uzakta mı?’ diye sordum. Pencereden dışarıyı işaret ederek: ‘Hemen şu dağın yamacındaki büyük Huang Guo¹ ağacının altında, yürüyerek çabucak varılır’ diye cevap verip, adım adım merdiven basamaklarını indi.

Tekrar odaya döndüm. Gazeteyi baştan sona okuyup bitirdim. Sonra “ Üç yüz Tang Şiiri” kitabını elime alıp onu da yarılıdım. Hava gittikçe kararıyordu. Arkadaşım hala gelmemişti. Canım sıkıldı, ayağa kalktım. Pencereden dışarıya, sislerin içindeki dağ manzarasına bakınca, Huang Guo ağacının altındaki o küçük evi gördüm. Birden içimde o küçük kıızı ve hasta annesini ziyaret etme isteği uyandı. Aşağıya inerek, kapının önünden bir kaç iri portakal satın alıp, el çantama sıkıştırdım. Düzensiz taşlık yolu takip ederek, o küçük evin kapısına vardım.

Usulca kapıyı çaldım. Deminki küçük kız kapıyı açtı. Başını kaldırıp beni görünce önce bir şaşırıp, sonra gülümseyerek beni eliyle içeri buyur etti. İçerisi çok küçük ve karanlıktı. Duvara dayalı tahta yatakta annesi gözleri kapalı sırt üstü uzanmış, muhtemelen uyuyordu. Başında kan lekeleri vardı. Kafasını duvara doğru çevirmişti, sadece yüzüne dağılmış saçları ve kafasının arkasındaki topuzu görünüyordu. Kapının kenarındaki küçük kömür ocağının üzerine konulmuş olan toprak kap ağır ağır kaynıyordu. Bu küçük kız, ocağın önündeki ufak tabureyi oturmam için bana bırakıp, kendi de yanıma diz çöktü. Ona usulca: “Doktor geldi mi?” diye sordum.

---

¹ Latince adı Garcinia Cambogia. Daha çok Güney Asya ülkelerine özgü olan sarı meyveli bir ağaç türü.

“Geldi” dedi. “Anneme bir iğne yaptı...O şimdi çok iyi”. Sonra yine beni teselli etmek ister gibi “Rahat ol! Doktor yarın sabah tekrar gelecek” dedi. “Annen bir şey yedi mi? O toprak kabın içinde ne var?” diye sordum. Gülümseyerek “Tatlı patates ve pirinç lapası—Bizim yılbaşı gecesi yemeğimiz” dedi. O zaman yanımda getirdiğim mandalinalar aklıma geldi, hemen çantamdan çıkararak, yatağın kenarındaki ufak sehpanın üzerine bıraktım. Küçük kız hiç ses etmeden en büyüklerinden birini aldı, küçük bir bıçakla üst kabuğu kestikten sonra, iki eliyle portakalın alt kabuğunu tutup yavaşça ayırdı. Kısık sesle: “Evde başka kim var?” diye sordum. Küçük kız “Şu anda hiç kimse yok, babam dışarda.” dedi. Daha da fazla bir şey demeden, portakalları dilim dilim ayırıp annesinin baş ucuna koydu. Ocağın ateşi yavaş yavaş sönmeye yüz tutmuş, hava da iyiden iyiye kararmıştı. Ayağa kalktım, gidecektim ki, beni durdurdu. Arkasına ip geçirilmiş bir dikiş iğnesini alıp, biraz önce kase şeklinde soyduğu portakal kabuğunun dört köşesine, birbirine paralel gelecek şekilde geçirdi. Sepet görüntüsü alan portakal kabuğunu küçük bir bambu sopa yardımıyla tutup kaldırdı, pencerenin kenarından aldığı küçük bir mumu portakal sepetin içine koyarak yaktı. Bu küçük feneri bana uzatırken: “Hava karardı, yol kaygan, bu küçük portakal feneri dağda yolunu aydınlatarak önünü görmene yardımcı olur” dedi.

Ben minnetle ona teşekkür ederken, o da kapıya kadar bana eşlik etti. O an ne desem daha iyi olurdu, bilemedim. O yine beni teselli edercesine: “Çok geçmeden babam geri dönecek. O zaman annem de daha iyi olacak” dedi. Sonra küçük eliyle havaya bir çember çizip en son elime dokunarak : “Hepimiz iyi olacağız”dedi. Bu “hepimiz” kelimesi mutlak ki beni de içinde kapsıyordu. Bu hünerli ellerden çıkma küçük portakal fenerini elime alıp, karanlık rutubetli dağ yolunda usul usul ilerlemeye koyuldum. Bu küçük fenerin loş ışığı uzaklara kadar varamasa da , bu küçük kızın sakin, cesur ve olumlu tavrı beni yüreklendirmeye yetmiş, gözlerimin önünü sınırsız bir ışıkla aydınlatmıştı.

Döndüğümde arkadaşım çoktan gelmişti. Elimde taşıdığım küçük portakal fenerini görünce nereden geldiğimi sordu. “Şeyden...Wang Chün Lin’in evinden ” dedim. Arkadaşım şaşkınlık içerisinde: “Wang Chün Lin, şu marangoz, sen onu nereden tanıyorsun? Geçen yıl dağın aşağısındaki tıp fakültesinden bir kaç öğrenci Komünist Parti üyesi olarak yakalandı, o sıralar Wang Chün Lin’de ortadan kayboldu. Söylentilere göre sık sık o öğrencileri temsilen mektup taşırmış... ” dedi.

O gece o kasabadan ayrıldım, bir daha da ne o kızın ne de annesinin haberini aldım. Ama o zamandan beri, her Bahar Bayramı’nda o küçük portakal feneri geldi

aklıma. On iki yıl geçti üzerinden. O küçük kızın babası çoktan geri dönmüş olmalı, annesi de iyi olmuştur mutlaka. Çünkü beni uğurladığı o gece küçük kızın da söylediği gibi “hepimiz iyiyiz”.